

Glavni portal ima kronogram: Opse galLlIzOensIVM zeLVs DIVo IaCObo ereXIt
LLXVVV
(MDCCLXXXII..)

Zvonik gotski s pritličnim zidcem in dvema opsnima zidcema. Visoka štiri-
strana piramida kot streha.

V prezbiteriju na svodu freske iste roke kot v Petrovčah. Slabo ohranjen e
deloma celo od vlage uničene. Samo sv. Tarko je še ohranjen v prvotnem sija ju
barv.

Stele, LXXXIII, 2.4.1932, str.4.

Freske v c. v Galiciji sorodne freskam v Petrovčah, Olimlju, Trški gori pri
Krapini, Rogatcu, Petrovčah in Nivem Cekju. Glej pof Trška gora, list 1, 2.

Stele, LXXIX, 27.9.1933, str.40-43.

Schifferl Josef, je 1.1779 poslikar kor cerkve s freskami (Orožen).

J.Wastler: Kunst.Lex.str.147.

(Galizien)

Fara, posvečena sv. Jakobu starejšemu. Božja pot.

Orientacija pravilna. Cerkev leži na deloma umetno dvignjenem in zravnanem
holmu sredi obraslega, s kmečkimi domovi posejanega gričevja.

Viri in litaretura: Muchar A.: Geschichte des Herzogtums Steiermark I. p.
389.; Trstenjak Dav. : Raziskovanja na polji staroslovanske mythologije.
Letopis Matice slov. za 1870, p. 25 ; Ign. Orožen: Bistum und Diözese
Lavant III, Dekanat Saunien, Maribor 1880.

Stegenšek A.: Slike na oboku župne cerkve v Kamnici pri Mariboru, Ljubitelj 1-2, p. 76 - 82. ; Vrečar Rajko : Savinjska dolina, Zalec 1930, p. 177. ; Marolt Marjan : Dekanija Celje II. Maribor 1932. ; Župnijski arhiv, kronika, inventar,

Cerkev sestavljajo: pravokotna ladja z zaokroženimi ogli, enako oblikovan, le ožji in nižji prezbiterij, kateremu sta prizidani levo zakristija, desno zvonik. Gradnja ne kamenita, ometana. Strehe ladje, prezbiterija in zakristije so sedlaste, opečne, zvonikova je štiristrana, konkavno začeta, piramida, krita s škodlji.

Zunanjščina: Sredi fasade je kamenit portal z ločno zaključenim vhodom. Med njim in ravno zaključeno gredo je napis: Ipse gaLLIziensIVM reIVs DIVo IaCobo ereXIit, kar daje letnico 1782. Nad portalom je napis: PONOVLJENO 1926., nad napisom pa ločno zaključeno okno. Na krilih fasade sta 2x po 2 pilastra, ki nosita venčni zidec, krit z ozko strešico. Zidec se nadaljuje ob ladjinih podolžnicah. Fasadno čelo nad tem zidcem pričenja na krilih v navpičnici, se dvakrat konkavno lomi ter zaključuje na sredi v polkrogu. Podolžnici razčlenjujejo 3 pilastri v debelini podzidka v dva neenaka dela, katerih krajši prednji ima 2, zadnji pa 1 pravokotno okno. Med prednjima oknoma zgoraj in nad zadnjim oknom je še eno manjše, zgoraj rahlo usločeno okno.

Prezbiterij ima v vsaki podolžnici po 1 pravokotno in 1 segmentno okno. Zakristija je pravokotna, dvonadstropna, ima pravokotna okna ter vhod v zapadni steni. Zvonik stoji na močnem podzidku. Ima vhod na zapadni strani v pritličju ter na vzhodni strani v nadstropju. 2 kamenita zidca ga delita v 3 enaka nadstropja. Pod beležem je na oglaih vidna kamenita rustika.

Zvonove line so polkrožno zaključene.

Notranjščina: "adja ima zaoblene kote ter se proti slavoloku zožuje s pomočjo večjih lokov. Stene razčlenjujejo pilastri, po 2 pri koru, dvakrat po eden globlje in končno, členoviti in stopničasti pilastri pri slavoloku. Sledi močen venčni zidec, ki se preko slavoloka nadaljuje tudi v prezbiteriju. Pilastri pri koru in oni pri slavoloku so povezani z loki in tako delijo ladjo v 2 prostora, ki sta obokana s kupolama, katerih večjo krasi dekorativno razčlenjen medaljon. Večji kompartiment ima 2 okni na vsaki strani ter vdolbini za stranska oltarja med njima. Slavolok je polkrožen. Prezbitenarij je s pilastri deljen v 2 manjša in 2 zaključeni ~~xx~~ večji del. Venčni zidec je ob zaključnici prekinjen. Nad njim je v Vsakem delu segmentno okno: levi služita oratoriju, desni sta pa slepi. Iz prezbiterija vodita pravokotna s členovitim, na ajdovo rno prirezanim robom obdana vhoda v zakristijo in zvonico. Prednja dela imata rahli prečni kupoli, zadnja pa kupolo, ki preha ja naravnost v zaključno steno.

Prezbitenarij krasijo ~~stene~~ freske, ki so nastale v treh epohah. Prve je naslikal JOŽEF SCHIFFERL l. 1779. Slike kažejo očitno povezavo s slikami petrovškovega prezbiterija, čeprav so slabše ohranjene. Enaka je tudi razporeditev prostora in enaka uporaba ornamentike. Izgleda, da je ista delavnica delala v Novem Celju, Retrovčah in Galiciji.

Prvi svod nosi 3 medaljone s figuralnimi kompozicijami med močno raztrgano poznorokoksko ornamenitko. V srednjem večjem medaljonu je sv. Ožbalt v oklepu in redečem plašču, v čustvemem pregibu sedeč na oblakih ob svetni kptiček s prstanom v kljunu, vladarsko jabolko in 2 angelski glavici. Stranska medaljona sta pojmovana kot plastični odprtini. V leve sv. Luka sed~~el~~ na spodnjem robu medaljona v profilu, oblečen v rmeno oblačilo in vijoličast plašč, na kolenih drži odprto knjigo, pogled ima uprt v nebo, ob nogah vol.

V desnem sv. Marko, enako sedeč !, le močno zasukan v polprofil, na kolenih drži odprto knjigo. Odet je v zeleno obleko in rdeč plašč, pogled ima uprt k tlom, desno ob svetniku lev. Na drugem svodu je razdelitev slična, le oblika medaljonov je nekoliko drugačna. V sredini sta Henrik in Kunigunda. Oba sedita na oblakih, levo svetnik v zlatem oklepu in redečem plašču z lilijo v roki, desno svetnica v svetlozeleni obleki in vijoličastem plašču, prav tako z lilijo v roki. Med svetnikoma putto, drugi putto pri Kunigundi kaže razbeljene lopate. V levem medaljonu sedi Janez Ev. en face z odprto knjigo na kolenih, glavo ima zasukano poldesno s pogledom na kelih, ki ga dviga k nebu. Obleka je olivnozelenena, plašč rdeč, levo nadaj orel. Desno sv. Matija, sedeč v 3/4 profilu, glavo zaslukano na lvo, oblečen v temnordečo haljo in rjavo ogrinjalo, na kolenih drži odprto knjigo. Pogovarja se z angelom, ki se izza ozadja sklanja k njemu. V tretjem največjem svodnem polju je naslikana v sredi velika okrogla odprtina s pogledom v nebeške višave, kjer je upodobljen sv. Jakob v ghoriji. V precej svobodni kompoziciji so razmeščene figure: levo spodaj sv. Jakob spremljan od 2 putov s palico in šutaro, oblečen je v sivo obleko in rdeč plašč. Izkazuje čast sv. Trojici, ki je običajno razmeščena preko gornje polovice slike. Kristus je v rdečem plašču, Bog v zelenem ter drži veliko modro oblo, katero podpira puto. Desno spodaj sta puto in angel, ki se preko roba slike sklanja v cerkev. Rokokojska ornamentika na tem svodu je šibkejša, nežnejša in manj masivna. Na prehodu podolžnic in zaključnice sta medaljona, katerih levi predstavlja Jakoba, ko oživlja mrtveca, desni pa Jezusa, ko obuja Jairovo hčer. Med zadnjima segmentinima oknoma medaljona, postavljena na fantastično zveržena podstavka, v vsakem medaljonu puto z znaki mornarstva in ribarstva. Zadnja stena je poslikana tako, da vzbuja videz dolbine, v katero je J. Brollo

naslikal po Fantonijevi skici iz l. 1864. nekaj oltarni nastavek s "kipi" Petra in Pavla, Filipa in Jude ter Simona in Matije. Okoli je draperija in 5 raznih prizorov. Čez to slikarijo je bila včasih deloma še druga slikarija, ki pa je sedaj odstranjena, ker je bila nevešče delana. V obeh slepih oknih desne podolžnice sta Fantonijevi sliki iz l. 1864., ki predstavljata Spremenjenje na gori Tabor in Čudežni rožolov.

Oprava: Glavni oltar: kamenita menza in tabernakelj, leseni nastavek.

Kipi: Jakoba, Petra, Janeza Ev., Mihaela, Martina in zgoraj Marijinega kronanja. Je delo Ivana Vurnika iz l. 1890.

Stranska oltarja sta neorenesančna odn. neoromanska. ~~Relikviji~~ Levi je delo J. Wrenkota iz l. 1869., desni pa I. Oblaka iz l. 1870. Levi ima Vurnikov kip Jožefa in baročna kipa Fračiška Ksaverija in Antona Padovanskega iz srede 18. stol., ki sta ostanek prejšnjega oltarja. Prižnica je iz 2. pol. 19. stol., orglje pa od Alojza Hörbigerja iz Celja iz l. 1844.

Križev pot p. pl., delan je po Führichu in ima na 14. postaji napis:

SUMTIBUS JOSEPHI RECHNER COLONI IN LOCO PIRESCHITZ N. 12. PROCURATIONE PARO-

CHI J. MATTOCH ELABORAVIT PICTOR MATHIAS BRADAŠKA MARGINES 1885. Krstni kamen je iz l. 1658., njegov leseni nastavek pa je novejši. Klopi so delane rezljane in z vložki (Jožef Uršič 1805), deloma novejši (Miha Kočevar 1866).

Zakristijska omara je ~~ka~~ kasnobaročna iz 2. pol. 18. stol.

Oprema: Nebo je novejše, ima rokodelsko sliko adoracije. Kip Križanega je boljše delo sredine 19. stol. Slika Križanega o. pl. ima napis: M. Bradaška 1885. Banderski križ je iz ca 1800. Relikviar je rokokojski. V oratoriju je napisana plošča: SACRISTIA AEDIFICATA SUB PAR. J. MATTOCH & MAG.

PODPEČAN PATRONI & PAROCHIAN. 1888.

Zvonik: kaže na podstrešju omet ter lepo viden žlebast gotski zidec, kar dokazuje, da je bila stavba prvotno nižja. Tu je kip sv. Henrika ali Ožbalta, visok ca 160 cm. Je lesen. Svetnik je brez rok, frontalno stoječ, le z nogami ranlo pregiban, v tuniki in plašču. Bradà in lasje so stilizirani, na glavi močno poškodovana krona. Kip je iz začetka 17. stol. V zvoniku sta 2 zvonova. Prvi je brez okraskov in ima napis: LIENHART GIESSER HAT MICH GOSSEM ZU LAIBACH ANNO 1:5:65. Ta zvon je bil preje pri Št. Jungerti ter je bil v zadnjem času prenešen v Galicijo. Drugi zvon ima zgoraj med ornamentalnim vencem napis: SANCTA MARIA MATER DEI ORA PRO NOBIS ANNO 1728. Slede reliefi: Oljska gora, Florijan, Križanje in Jakob. Spodaj je napis: Caspar Balthasar Schneider Cilleae me fudit.

Podstrešje: Rezultati so podani v resumeju. Oboki so opečni, sicer je gradnja kamenita.

Resume: Kdaj je nastala prvotna cerkev, je težko reči, najverjetneje šele v 16. stol. Bila je običajne kasnogotske oblike ter je imela v ladji raven lesen strop, v prezbiteriju pa oboke. Tedaj je nastal tudi zvonik, za kar govore žlebasti zidci, ki je imel v obokanem pritličju zakristijo, vhod pa v I. nadstropju. Napisana plošča, ki je bila vridana v zvonik in katero omenja Marolt, se je glasila: DIE 17. IVNII 1677 TEMPORE PAROCHI FRANCISCI WASS EX SAXENFELD ET D. FRANCISCI ALLIA MURATORIS. se nanaša verjetno le na kako prezidavo, ne pa na novogradnjo. Vsekakor je bila prvotna cerkev mnogo nižja in tudi manjša od sedanje. Sedanje cerkev so zgradili med leti 1722 in 1782. Poslikal jo je l. 1779 Jožef Schifferl, glavni oltar je bil točna kopija Petrovškovega, stranska pa sta bila l. 1820. kupljena od cerkv

sv. Primoža pri Šentjurju. Značilna je arhitektura gališke cerkve. Kaže mnogo sličnosti s petrovško (pročelje, prehod ladje v prezbitერიj) kar dokazuje, da je bila tudi pri gradnji po sredi ista delavnica. Za župnika Motoha je cerkev doživela v 2. pol. 19. stol. predelave. Leta 1888 ji je bila prizidana nadstropna zakristija, cerkev pa je dobila novo opravo in tudi freskantski dekor oltarnega zaključka. Zadnjič je bila cerkev restavrirana l. 1926.

Okolica: Župnišče je ~~xx~~ lepo enonadstropno poslopje z letnico 1815 na portalu. V severni steni ima vžidan rimski napisni kamen.

Okoli cerkve je večje število kapel, katerih ena hrani kip Marije Kraljice z detetom in žezlom v rokah. Delo polno baročne tradicije, je nastalo v 1. pol. 19. stol.

Konservatorske opombe: Cerkev je v redu vzdrževana.

Ostalo:

Opombe:

J. Curk: Celjska topografija, rkp. str. 8 -10, zapiski 1957.

1779 war das Presbiterium durch den damals berühmten Maler Jos. Schifferl der in Cilli in der Mincritenkirche die Himmelfahrt Maria² malte, vollendet.

Stele, CXXIII, 19.3.1936, str. 25.